

Istotne problemy gospodarki wodnej - podsumowanie

Wspólne Posiedzenie
Rad Gospodarki Wodnej RW MW i GO
Tychy, 21 lutego 2012 r.

przygotowanie: dr inż. Ewa Owczarek-Nowak, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego
mgr Mariusz Dyka, Starostwo Powiatowe w Gliwicach

Jakie znaczenie ma dokument „Istotne problemy gospodarki wodnej na obszarach dorzeczy”?

Posiedzenie z dnia 29 listopada 2011 r., Jaworzno:

Prezentacja Pani Kseni Starzec-Wiśniewskiej: „Wprowadzenie w tematykę UDZIAŁU SPOŁECZEŃSTWA w procesie planowania gospodarowania wodami – WSTĘP do procesu konsultacji społecznych Projektów dokumentów: „Harmonogramu” oraz „Przeglądu istotnych problemów gospodarki wodnej dla obszarów dorzeczy”:

- podstawy prawne
- cele konsultacji
- działania podejmowane w ramach konsultacji (informowanie, konsultacje, zaangażowanie, aktywny udział)

CZY WIESZ, ŻE...?
PLANY GOSPODAROWANIA WODAMI NA OBSZARACH DORZECZY TO PODSTAWOWE DOKUMENTY PLANISTYCZNE W/S RAKOWEJ DYSKUSJI WODNEJ.

CZY CHCESZ
razem z nami ZAPLANOWAĆ PRZYSZŁOŚĆ GOSPODARSTWA WODNEGO W POLSCE ???
WEŹ UDZIAŁ !!!
W KONSULTACJACH SPÓŁCZYNICH AKTUALIZACJI PLANÓW GOSPODAROWANIA WODAMI W RAMACH 8 CYKLU PLANISTYCZNEGO ...

Więcej informacji:
www.rdw.org.pl

PRZEKONAJ SIĘ, JAK WAŻNA JEST TWOJA OPINIA...

MAJĄ WPŁYW NA PRZYSZŁOŚĆ GOSPODARSTWA WODNEGO W SWOIM KRAJU. NIE REZYGNUJ Z PRAWA WSPÓŁDECYDOWANIA O LOSACH WODY W POLSCE !!!

POROZMAWIAJMY O WODZIE

CZY MASZ UWAGI I WNIOSKI,
które przyczynić mogą się do tego, iż marzenia dzieci o pięknej, nieskażonej przyrodzie obfitującej w czystą, zdrową wodę – będą mogły stać się rzeczywistością...

PRZEDMIOT KONSULTACJI:
projekt „Harmonogramu i programu prac...”
projekt „Przeglądu istotnych problemów gospodarki wodnej dla obszarów dorzeczy”

TERMIN KONSULTACJI:
Pisemne uwagi na temat konsultowanych dokumentów, można wnosić:
od 1 września 2011 r.
do 29 lutego 2012 r.

TO NAJLEPSZY CZAS, ABY ZABRAĆ GŁOS, WYRAZIĆ SWOJĄ OPINIĘ, ZGŁOSIĆ UWAGI, STREŚNIĆ ORAZ DOKŁĄCZĄC RABUD POMOCIE, PRZY OPRAWDOWANIU AKTUALIZACJI PLANÓW GOSPODAROWANIA WODAMI NA LATA 2015-2018

KONTAKT:
Urząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach
Regulacyjny Zespół ds. Gospodarki Wodnej w Gliwicach
Reprezentowana w Komisjach i Radach ds. Środowiska
11-103 Gliwice, ul. Główna 103-103
t. 32 230 00 00
e. regulacyjny@rdw.gliwice.gov.pl

Zapraszamy do odwiedzenia:
www.rzgw.gliwice.gov.pl

Jakie znaczenie ma dokument „Istotne problemy gospodarki wodnej na obszarach dorzeczy”?

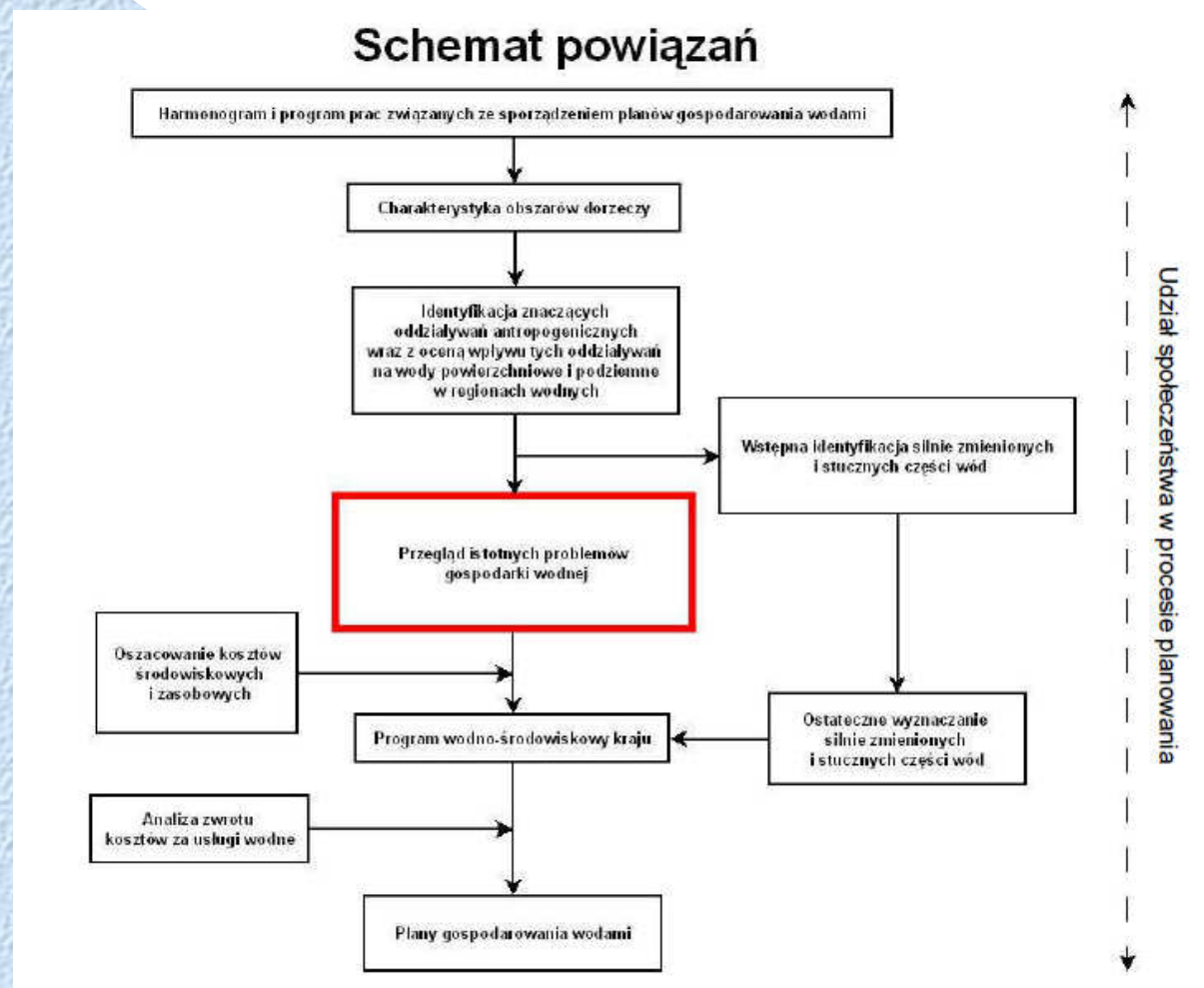
Posiedzenie z dnia 29 listopada 2011 r., Jaworzno, c.d.:

Prezentacja Pani Zdzisławy Stojek: „Rola i miejsce IP w procesie planowania gospodarowania wodami”:

- Istotne problemy - najważniejsze problemy gospodarki wodnej, które utrudniają osiągnięcie poprawy stanu środowiska wodnego zgodnie z założonymi celami. IP, to główne kwestie do rozwiązania przez wprowadzenie odpowiedniego programu działań w celu osiągnięcia celów środowiskowych.
- Działania zaplanowane do realizacji będą bowiem odpowiedzią na zdiagnozowane problemy gospodarki wodnej w dorzeczu.

Jakie znaczenie ma dokument „Istotne problemy gospodarki wodnej na obszarach dorzeczy”?

Posiedzenie z dnia 29 listopada 2011 r., Jaworzno, c.d.:
Prezentacja Pani Zdzisławy Stojek: „Rola i miejsce IP w procesie planowania gospodarowania wodami”, c.d.:

Posiedzenie z dnia 29 listopada 2011 r., Jaworzno, c.d.:

Pan Jan Bondaruk „Gospodarka wodami deszczowymi, ochrona przed podtopieniami na terenach zurbanizowanych, w tym poddanych presji górniczej”:

- uszczelnienie zlewni i jej konsekwencje (niekorzystne zmiany współczynnika spływu)
- przekształcenia hydrologiczne pod wpływem górnictwa (eksploatacja metodą podziemną, przeróbka kopalin, odwadnianie kopalń, składowanie urobku i odpadów)
- szczególnie istotne oddziaływania: utrata więzi hydraulicznej, podpiętrzenie wód podziemnych i powstawanie lejów depresji, zalewisk i zatopisk, zasolenie wód

Posiedzenie z dnia 29 listopada 2011 r., Jaworzno, c.d.:

Pan Jan Bondaruk „Gospodarka wodami deszczowymi, ochrona przed podtopieniami na terenach zurbanizowanych, w tym poddanych presji górniczej”, c.d.:

Zmiany zasięgu „Zbiornika 24” w Bytomiu

1. 1997r.

2. 2003r.

3. 2008r.

4. 2011r.

Posiedzenie z dnia 29 listopada 2011 r., Jaworzno, c.d.:

Pan Jan Bondaruk „Gospodarka wodami deszczowymi, ochrona przed podtopieniami na terenach zurbanizowanych, w tym poddanych presji górniczej”, c.d.:

Niecki i obniżenia terenów spowodowane działalnością górniczą mogą stanowić element infrastruktury nowoczesnej gospodarki wodami deszczowymi i z powodzeniem być adaptowane na potrzeby zwiększenia pojemności retencyjnej zlewni.

Po odcięciu zanieczyszczeń i przyjęciu jednolitych zasad użytkowania mogą one zapewnić retencjonowanie wód opadowych, chroniąc tereny zabudowane przed podtopieniami, a także - w miarę możliwości - pełniąc inne funkcje (np. rekreacyjne)

Istotne problemy gospodarki wodnej na obszarze RW MW i GO

Posiedzenie z dnia 29 listopada 2011 r., Jaworzno, c.d.:

Pani Joanna Ślusarczyk „Prace melioracyjne, zabudowa i niewłaściwa regulacja cieków”:

- *melioracje wodne:*

Przystosowanie rzek do odbioru wód z systemów melioracyjnych ma znaczący wpływ na ekosystemy wodne i od wody zależne

obszar konfliktu: prace utrzymaniowe i regulacyjne

Systemy melioracyjne wpływają na czas obiegu wody i materii

obszar konfliktu: prace konserwacyjne

Systemy odwadniające ułatwiając odpływ wód zmniejszają zasoby wodne w zlewni

obszar konfliktu: negatywny wpływ na obszary chronione

Systemy rowów i urządzeń drenarskich ułatwiają transfer zanieczyszczeń rolniczych do wód powierzchniowych

problem: utrudnienie osiągnięcia dobrego stanu fizyko-chemicznego wód

Posiedzenie z dnia 29 listopada 2011 r., Jaworzno, c.d.:

Pani Joanna Ślusarczyk „Prace melioracyjne, zabudowa i niewłaściwa regulacja cieków”, c.d.:

- melioracje wodne, c.d.:

Przykłady sposobów ograniczających negatywne skutki oddziaływania systemów melioracyjnych:

- Zamiana systemów niesterowalnych na sterowalne poprzez wyposażenie istniejących systemów odwadniających w urządzenia kontrolne np. zamiana odwodnień na odpływ regulowany
- Zmiana gospodarowania wodami drenarskimi
- Ograniczenie procesów murszenia poprzez precyzyjne regulowanie poziomu wody gruntowej
- Stosowanie systemów z recyrkulacją wody na obiekcie
- Renaturyzacja obszarów mokradłowych
- Na obszarach chronionych dostosowanie eksploatacji systemów do wymagań i ograniczeń wynikających z przyjętych dla nich zadań ochronnych

Istotne problemy gospodarki wodnej na obszarze RW MW i GO

Posiedzenie z dnia 29 listopada 2011 r., Jaworzno, c.d.:

Pani Joanna Ślusarczyk „Prace melioracyjne, zabudowa i niewłaściwa regulacja cieków”, c.d.:

- *regulacja cieków:*

Regulacja rzeki jest zabiegiem mającym na celu przede wszystkim ograniczenie nieprzewidywalnych zjawisk hydrologicznych wzdłuż jej koryta. Korzysta z tych działań nie tylko żegluga. Jeśli dolina rzeki jest użytkowana przez człowieka rolniczo - zapobiega to erozji żyznych osadów i namulów pochodzących z wcześniejszych okresów geologicznych. Również tereny, które chcemy zachować jako ostoję zwierząt są mniej narażone na skutki migrowania koryta i erozji gruntu.

Istotne problemy gospodarki wodnej na obszarze RW MW i GO

Posiedzenie z dnia 29 listopada 2011 r., Jaworzno, c.d.:

Pani Joanna Ślusarczyk „Prace melioracyjne, zabudowa i niewłaściwa regulacja cieków”, c.d.:

- regulacja cieków, c.d.:

Istotne problemy gospodarki wodnej na obszarze RW MW i GO

Posiedzenie z dnia 29 listopada 2011 r., Jaworzno, c.d.:

Pani Joanna Ślusarczyk „Prace melioracyjne, zabudowa i niewłaściwa regulacja cieków”, c.d.:

WNIOSKI:

1. Przedsięwzięcia ograniczające spływ powierzchniowy, zwiększenie zdolności retencyjnych zlewni oraz sterowalne systemy melioracji szczegółowych powinny być istotnym elementem systemu ochrony przed powodzią.
2. Modernizacja systemów odwadniających mająca na celu zmniejszenie transferu zanieczyszczeń jest niezbędna do osiągnięcia podstawowego celu RDW, czyli dobrego stanu wód.
3. Istnieje potrzeba opracowania:
 - dobrych praktyk utrzymania i rzek nizinnych,
 - dobrych praktyk dotyczących systemów melioracyjnych.

Śląskie.
Pozytywna energia

Przedsiębiorstwo Gospodarki Wodnej i Rekultywacji S.A.

Wartość stężenia sumy chlorków i siarczanów [mg/l] w wybranych punktach pomiarowych rzeki Wisły i jej dopływów w dniu 09.11.2011 r.

Legenda:

- I lub II klasa czystości rzek
- poniżej stanu dobrego < 1000 mg Cl + SO₄
- poniżej stanu dobrego > 1000 mg Cl + SO₄

Mapa przedstawia rzekę Wisłę i jej dopływy z zaznaczonymi punktami pomiarowymi i wartościami stężenia sumy chlorków i siarczanów [mg/l] w dniu 09.11.2011 r. Wartości są przedstawione na słupkach kolorystycznie odpowiadających klasie czystości rzeki.

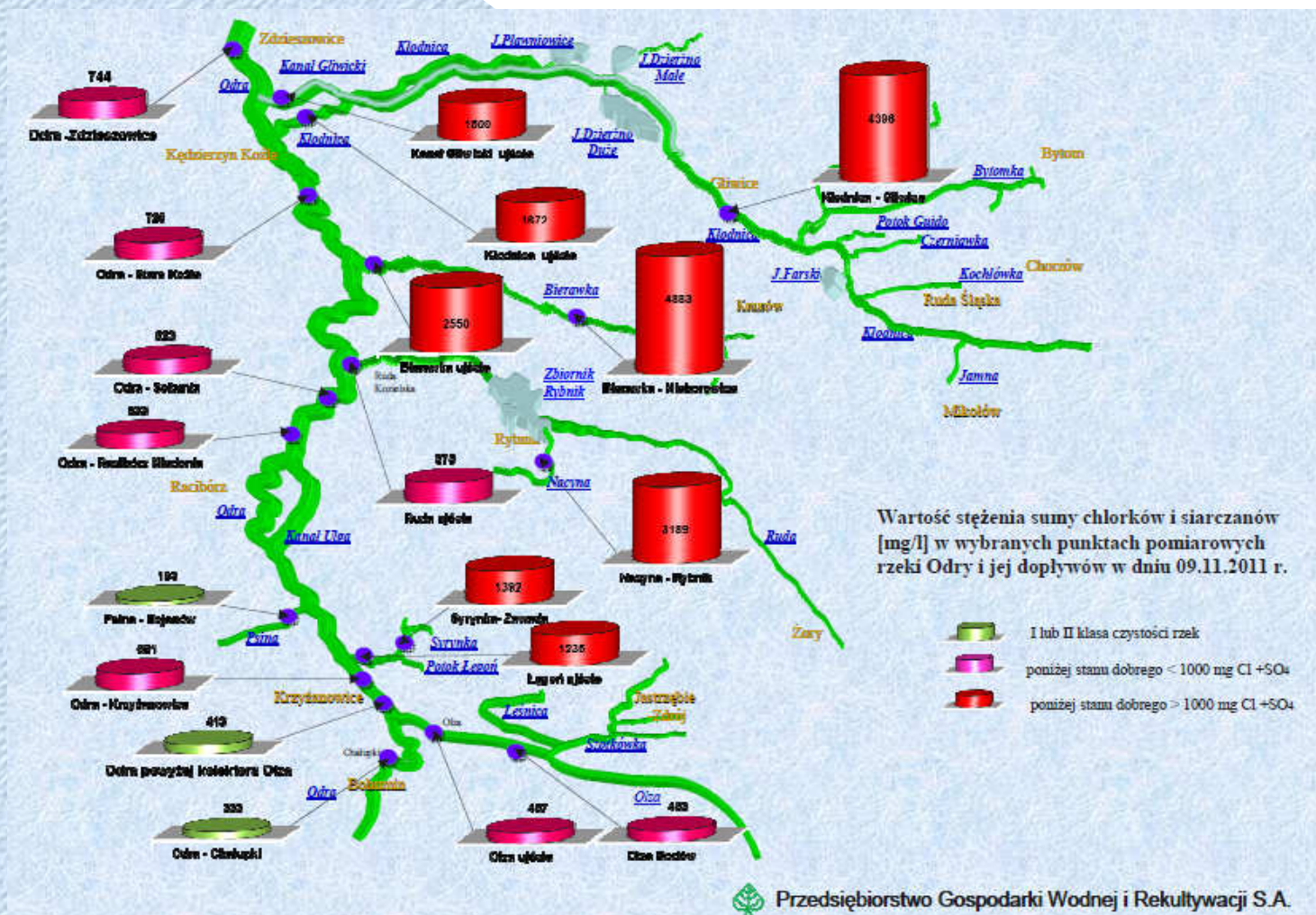
Wartości stężenia sumy chlorków i siarczanów [mg/l] w wybranych punktach pomiarowych:

- 17200
- 1029
- 3990
- 198,9
- 99,7
- 99
- 819
- 48
- 3008
- 80,4
- 1030
- 1298
- 1440
- 930

Wartości te są znacznie wyższe niż dopuszczalne (1000 mg/l), co wskazuje na zanieczyszczenie rzeki.

Istotne problemy gospodarki wodnej na obszarze RW MW i GO

Posiedzenie z dnia 29 listopada 2011 r., Jaworzno, c.d.:
Pan Jacek Pustelnik „zasolenie wód powierzchniowych; odprowadzanie zasolonych wód kopalnianych”:

Posiedzenie z dnia 29 listopada 2011 r., Jaworzno, c.d.:

Pani Anna Kuśka-Ciba „Działania Lasów Państwowych w zakresie małej retencji”:

Działania:

Zwiększanie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w ekosystemach leśnych na terenach nizinnych:

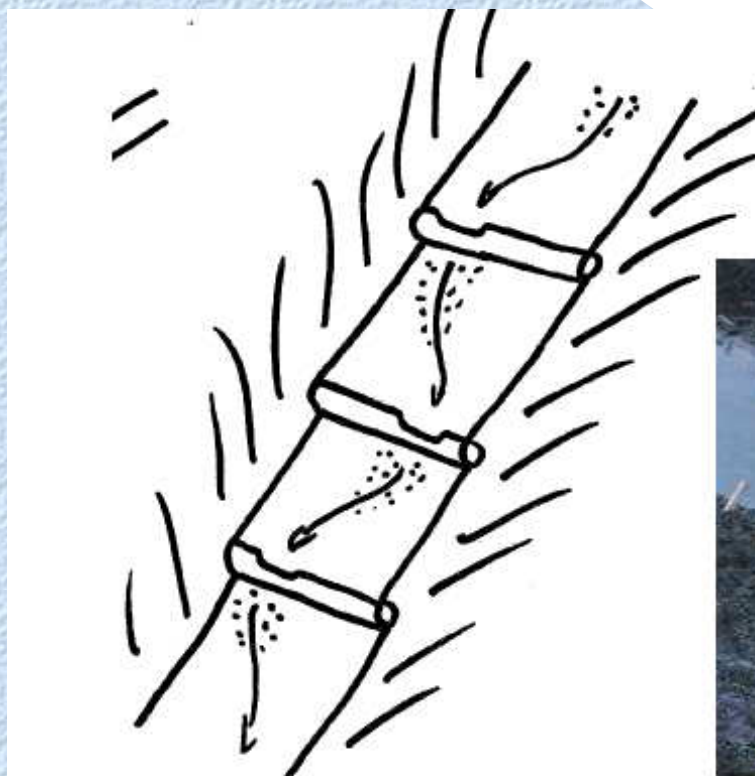
- renaturyzacja obszarów wodno-błotnych,
- odbudowa systemów nawadniających, przebudowa systemów melioracji,
- budowa i odbudowa obiektów retencji wód.

Przeciwdziałanie skutkom odpływu wód opadowych na terenach górskich:

- zwiększanie możliwości retencyjnych obszarów górskich,
- ochrona stoków przed nadmiernym spływem powierzchniowym,
- utrzymanie istniejącej infrastruktury we właściwym stanie technicznym

Posiedzenie z dnia 29 listopada 2011 r., Jaworzno, c.d.:

Pani Anna Kuśka-Ciba „Działania Lasów Państwowych w zakresie małej retencji”, c.d.:

***Progi i stopnie
z przelewem na małą wodę***

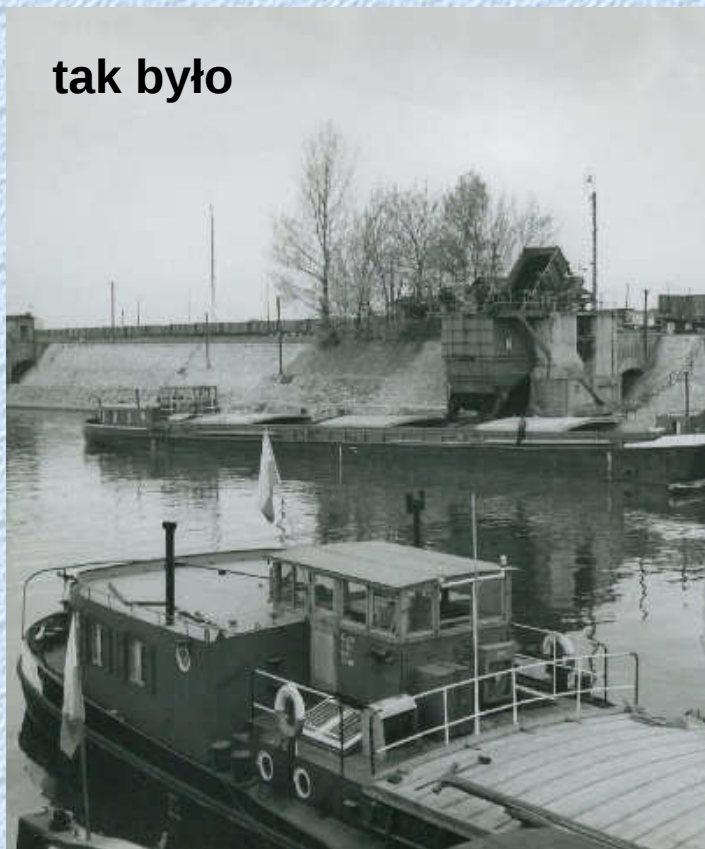

Istotne problemy gospodarki wodnej na obszarze RW MW i GO

Posiedzenie z dnia 29 listopada 2011 r., Jaworzno, c.d.:

Panowie: Bogdan Tomaszek, Janusz Bialic, Mariusz Przybylski „Brak działań na rzecz transportu śródlądowego, żeglugi turystycznej, rewitalizacji portów”:

tak było

tak jest

Istotne problemy gospodarki wodnej na obszarze RW MW i GO

Posiedzenie z dnia 29 listopada 2011 r., Jaworzno, c.d.:

Panowie: Bogdan Tomaszek, Janusz Bialic, Mariusz Przybylski „Brak działań na rzecz transportu śródlądowego, żeglugi turystycznej, rewitalizacji portów”, c.d.:

Wnioski:

Brak jakichkolwiek działań na rzecz transportu wodnego – zaniechanie próby wykorzystania szansy, jaką daje żegluga śródlądowa, na wzrost atrakcyjności miast nadrzecznych

Posiedzenie z dnia 12 stycznia 2012 r., Gliwice:

Pan Krzysztof Filipek „Jak przygotować się do eksploatacji ujęć wód podziemnych?”:

Zagrożenia:

- Możliwość migracji zanieczyszczeń, brak szczegółowej wiedzy w tym zakresie
- Kwestie własnościowe, wynikające z niekiedy niedostatecznie rozpoznanego zasięgu zbiornika wód podziemnych
- Zaniedbywanie nadzoru naukowego podczas przygotowywania eksploatacji wód podziemnych
- Trudna ocena ryzyka (dużo zmiennych trudnych do oszacowania)
- Problemатyczne zapewnienie właściwego gospodarowania w obrębie stref ochrony pośredniej ujęć wód
- Składowiska odpadów
- Tereny intensywnego rolnictwa
- Eksfiltracja z systemów kanalizacyjnych
- Ryzyka związane z samą eksploatacją wód podziemnych (kwestie formalne, techniczne i technologiczne)

Posiedzenie z dnia 12 stycznia 2012 r., Gliwice; c.d.:

Pan Krzysztof Filipek „Jak przygotować się do eksploatacji ujęć wód podziemnych?”:

Uzupełnienie – zagrożenia dla wód podziemnych (Mariusz Dyka):

Do szczególnie istotnych zagrożeń wód podziemnych w RW MW i GO należą:

- Obniżenie zwierciadła wód podziemnych
 - nadmierny pobór wód
 - eksploatacja górnicza,
 - eksploatacja kruszywa z koryt rzek i dolin rzecznych
 - zmniejszanie naturalnej retencyjności zlewni
- Zanieczyszczenie wód podziemnych
 - zanieczyszczenia ze źródeł rolniczych
 - niedostatecznie oczyszczone ścieki bytowe i z terenów rekreacyjnych
 - nieprawidłowe utrzymanie istniejących studni, brak obowiązku likwidacji istniejących studni
 - odcieki z niezabezpieczonych składowisk odpadów
 - niewłaściwe zagospodarowanie osadów ściekowych
- Zmiana naturalnych warunków morfologicznych
 - powstawanie niecek bezodpływowych na skutek eksploatacji górniczej (górnictwo podziemne)

Posiedzenie z dnia 12 stycznia 2012 r., Gliwice, c.d.:

Pan Franciszek Pistelok „Jakość wody rzeki Przemszy”:

Zagrożenia:

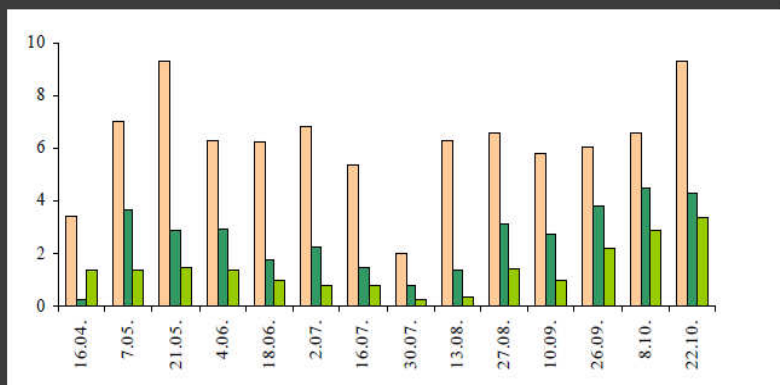
- W efekcie realizacji KPOŚK nastąpiła poprawa jakości wód w rzekach i potokach (odnotowano znaczące spadki stężeń związków organicznych i biogennych) jednak wciąż daleko jest do osiągnięcia dobrego stanu JCWP, zgodnie z PGW dorzecza Wisły
- Mimo realizacji zadań ujętych w KPOŚK zwiększy się zagrożenie dla zbiorników zaporowych (mimo zmniejszenia ładunku BZT_5 zwiększy się ładunek azotu i fosforu, co nieuchronnie doprowadzi do eutrofizacji zbiorników)
- Aby tego uniknąć, należy zrewidować KPOŚK i przewidzieć wyposażenie oczyszczalni ścieków zlokalizowanych w zlewni zbiorników zaporowych w tzw. III stopień oczyszczania (umożliwiający usunięcie ze ścieków związków biogennych)

Istotne problemy gospodarki wodnej na obszarze RW MW i GO

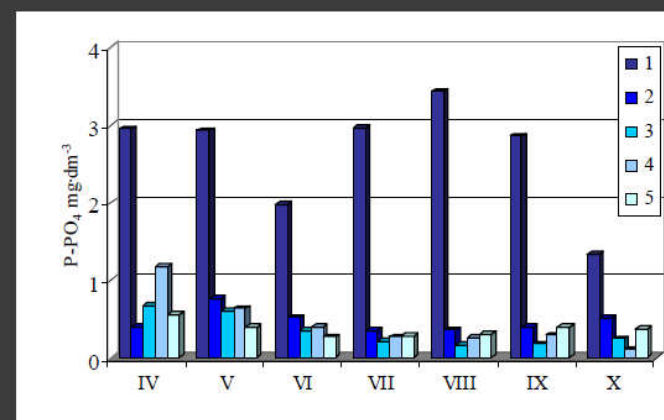
Posiedzenie z dnia 12 stycznia 2012 r., Gliwice, c.d.:

Pan Mirosław Kuczyński „Zanieczyszczenia z chowu i hodowli ryb, niewłaściwa gospodarka na stawach rybnych”:

Eliminacja azotu (N-NO_3) w stawach karpowych

Eliminacja fosforu w stawach karpowych

Istotne problemy gospodarki wodnej na obszarze RW MW i GO

Posiedzenie z dnia 12 stycznia 2012 r., Gliwice, c.d.:

Pan Mirosław Kuczyński „Zanieczyszczenia z chowu i hodowli ryb, niewłaściwa gospodarka na stawach rybnych”; c.d.:

marikultura (łosoś, labraks, dorada, dorsz, halibut)

Technologie akwakultury – ziemne stawy typu karpiego (karp, tołpygi, amur biały, szczupak, sandacz, sum europejski, karaś, lin, płoć)

Technologie akwakultury – RAS (recyrkulowane systemy akwakultury – sum afrykański, jesiotry, sola, łososiowate, krewetki)

Istotne problemy gospodarki wodnej na obszarze RW MW i GO

Posiedzenie z dnia 12 stycznia 2012 r., Gliwice, c.d.:

Pan Mirosław Kuczyński „Zanieczyszczenia z chowu i hodowli ryb, niewłaściwa gospodarka na stawach rybnych”, c.d.:

Zagrożenia:

- Zmiana sposobu użytkowania stawów
 - gatunki nie resuspendujące (*tzn. takie, które nie powodują przemieszczania się cząsteczek osadów z dna do toni wodnej*)
 - nadmierna intensyfikacja lub ekstentyfikacja
 - ograniczanie zalanego arealu
- Zmiana sposobu gospodarowania
 - zmiana profilu produkcji (z wodnej na lądową)
 - odstąpienie od produkcji (chowu i hodowli) na rzecz hurtowej sprzedaży ryb

Posiedzenie z dnia 12 stycznia 2012 r., Gliwice, c.d.:

Pan Jan Książek „Zanieczyszczenia pochodzące ze źródeł rolniczych”:

Zagrożenia:

- Niski stopień skanalizowania obszarów wiejskich
- Zanieczyszczenia punktowe i obszarowe
- Niewłaściwa gospodarka rolna (przechowywanie i stosowanie nawozów, środków ochrony roślin, płodozmian, ochrona gleb przed erozją)
- Niewłaściwa gospodarka środkami chemicznymi (produkty naftowe i inne, gospodarka opakowaniami po środkach chemicznych, zagospodarowanie zużytych olejów)
- Dla ochrony wód jest zatem ważne działanie w obrębie pojedynczego GOSPODARSTWA rolnego
- Zanik działalności spółek wodnych
- Zdekapitalizowane, niedostatecznie utrzymywane systemy melioracji wodnych

Posiedzenie z dnia 12 stycznia 2012 r., Gliwice, c.d.:

Pan Zbigniew Gieleciak „Zanieczyszczenia wód powierzchniowych: nieoczyszczzone ścieki z gospodarstw domowych i terenów rekreacyjnych, zbyt duży ładunek zanieczyszczeń odprowadzanych do odbiorników z oczyszczalni ścieków komunalnych i przemysłowych oraz zanieczyszczenia wód podziemnych: niewłaściwe zagospodarowanie osadów ściekowych”:

Zagrożenia:

- Brak spójnej polityki w zakresie osadów ściekowych - zagospodarowanie osadów jest częścią Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych ale też Krajowego Programu Gospodarowania Osadami;
- Ograniczone środki - na lata 2007-2015 przewidziano 1312 Mln PLN na zagospodarowanie osadów w ramach KPOŚK - tj. 4 % całości środków KPOŚK
- Problemy technologiczne przy wdrażanych projektach spalarni;
- Brak zainteresowania branży energetycznej spalaniem osadów;
- Problemy formalnoprawne - definicja biomasy, standardy emisji

Posiedzenie z dnia 12 stycznia 2012 r., Gliwice, c.d.:

Pan Zbigniew Gieleciak „Zanieczyszczenia wód powierzchniowych: nieoczyszczone ścieki z gospodarstw domowych i terenów rekreacyjnych, zbyt duży ładunek zanieczyszczeń odprowadzanych do odbiorników z oczyszczalni ścieków komunalnych i przemysłowych oraz zanieczyszczenia wód podziemnych: niewłaściwe zagospodarowanie osadów ściekowych”, c.d.:

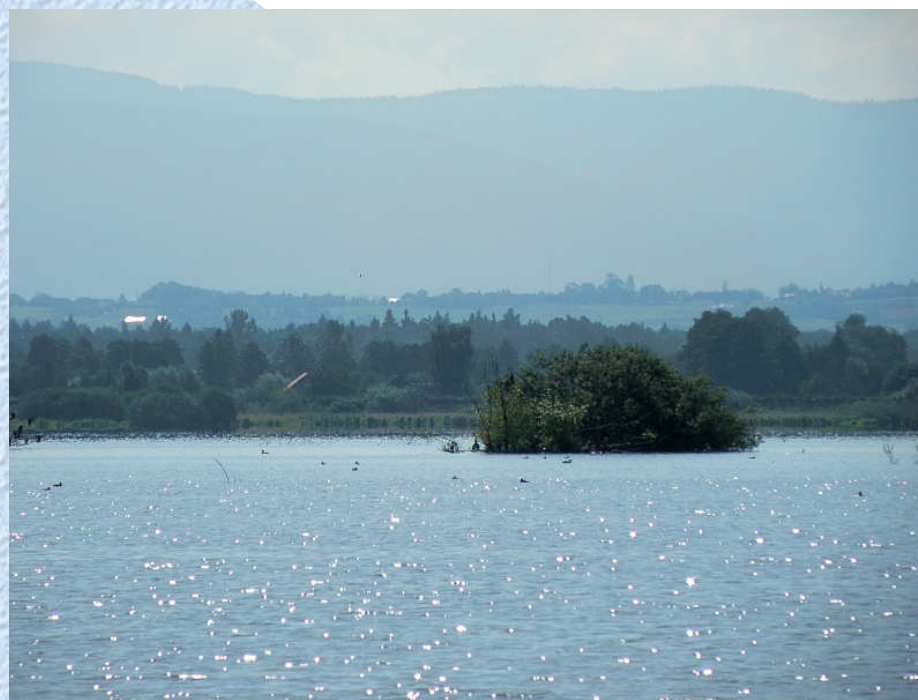
Zagrożenia:

- Polska przyjęła sprowadzenie wymogów właściwego oczyszczania ścieków na poziom konkretnej oczyszczalni (a może efektywniej byłoby posłużyć się poziomem zlewni?)
- Niektóre wymagania są nierealistyczne do spełnienia, np. dotyczy aże redukcji zanieczyszczeń przez przydomowe oczyszczalnie ścieków
- Większość przydomowych oczyszczalni ścieków w praktyce nie działa poprawnie, stanowią rodzaj osadników przepływowych
- Ogródki działkowe – to też istotne, niekontrolowane źródło zanieczyszczeń wód

Istotne problemy gospodarki wodnej na obszarze RW MW i GO

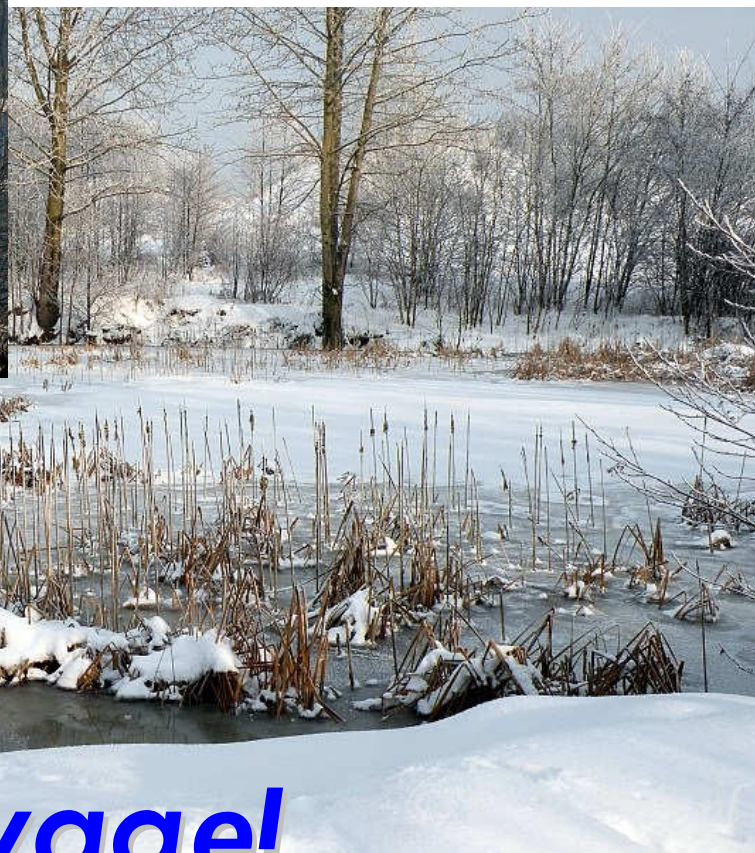
Zagrożenia niewymienione w IP:

- Braki organizacyjne w gospodarce wodnej w Polsce
- Nieadekwatny system finansowania gospodarki wodnej w Polsce
- Zbyt małe zaangażowanie społeczeństwa (niska „świadomość wodna”)

Podsumowanie

1. *Nie wszystkie zagrożenia, wymienione w katalogu istotnych problemów, powinny być traktowane jako zagrożenia same w sobie*
 - *Przykłady:*
prace melioracyjne, regulacja cieków, budowa wałów
2. *W katalogu istotnych problemów nie ujęto wszystkich istotnych problemów gospodarki wodnej*
 - *Przykłady:*
ryzyko rozwoju niezrównoważonych form chowu i hodowli ryb
ryzyko całkowitego zaniku spółek wodnych
brak jakichkolwiek działań na rzecz rozwoju i wykorzystania potencjału żeglugi śródlądowej
problemy organizacyjne, braki finansowe
3. *W wyniku analizy poszczególnych problemów stwierdzono, że warto rozważyć zasadność niektórych przyjętych zasad i rozwiązań*
 - *Przykłady:*
wymagania właściwego oczyszczania ścieków ustalone na poziomie oczyszczalni ścieków (a może lepiej na poziomie zlewni?)
osady ściekowe jako nie-biomasa w rozumieniu przepisów o OZE

Dziękuję za uwagę!